

МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ РЕГРЕСІЙНИХ МОДЕЛЕЙ В ПРАКТИЦІ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Вошева Наталія Олександрівна

Науковий керівник: к.е.н., доц. Сергієнко Олена Андріанівна

ДВНЗ «Університет банківської справи»

Харківський навчально-науковий інститут

У даний час в українській економіці ключовою проблемою є криза неплатежів, і більшу частину українських підприємств слід було вже давно оголосити банкрутами, а отримані кошти перерозподілити на користь ефективних виробництв, що, безсумнівно, сприяло б оздоровленню українського ринку. Тому проблеми антикризового управління та розробка інструментарію прийняття рішень є досить актуальним.

Антикризове управління – це система управління підприємством, яка має комплексний, системний характер і спрямована на запобігання або усунення несприятливих для бізнесу явищ за допомогою використання всього потенціалу сучасного менеджменту, розробки і реалізації на підприємстві спеціальної програми, яка має стратегічний характер, що дозволяє усунути тимчасові труднощі, зберегти і примножити ринкові позиції за будь-яких обставин, спираючись в основному на власні ресурси [1].

Аналіз існуючих моделей та алгоритмів доводить, що на даний час не існує єдиного загальноприйнятого підходу щодо побудови моделей антикризового управління підприємством. Отже, в роботі пропонується вирішення завдання побудови моделей діагностики загрози фінансової кризи на основі використання методології економетричного інструментарію на основі багатofакторної лінійної регресії [2]. В якості залежної змінної (Y) застосовується показник поточної платоспроможності підприємства, який інтерпретується наступним чином: якщо його значення більше за нуль, то підприємство є платоспроможним у поточному періоді, якщо ж менше – неплатоспроможним. В якості незалежних змінних розглядаються наступні фактори: поточна ліквідність ($X1$), абсолютна ліквідність ($X2$), к-т забезпечення ($X3$), к-т покриття ($X4$) та забезпеченість власними коштами ($X5$) на основі вихідних даних фінансової звітності підприємств ПАТ "Харківський тракторний завод ім. С. Орджонікідзе" за 2012 – 2015 р. у поквартальному розрізі. Результати побудови багатofакторної моделі наведено на рис.1.

Результати регресійного аналізу даних, наведені на рис. 1 доводять,

що побудована модель є адекватною, тому що коефіцієнти множинної кореляції та детермінації наближуються до 1, модель є в цілому статистично значущою за критерієм Фішера та всі параметри моделі статистично значущі за критерієм Стьюдента.

Regression Summary for Dependent Variable: Y (Spreadsheet1)						
R= ,97435859 R ² = ,94937467 Adjusted R ² = ,92124948						
F(5,9)=33,755 p<,00001 Std.Error of estimate: 22056,						
N=15	Beta	Std.Err. of Beta	B	Std.Err. of B	t(9)	p-level
Intercept			-465446	62530,9	-7,44345	0,000039
Коеф.пот.лікв.	-5,95144	2,080349	-1066556	372818,8	-2,86079	0,018756
Коеф.абс.лікв.	0,43835	0,154371	302712	106604,5	2,83958	0,019417
Коеф.забезпечення	-3,10425	0,896991	-319320	92269,4	-3,46074	0,007152
Коеф.покриття	8,42625	2,406588	1653493	472247,6	3,50133	0,006709
Коеф.заб.власн.зас.	1,37715	0,383689	865955	241265,3	3,58922	0,005846

Рис. 1. Результати моделі регресійного аналізу даних

Отримана багатофакторна модель має наступний вид:

$$Y = -465446 - 1066556 \cdot X_1 + 302712 \cdot X_2 - 319320 \cdot X_3 + 1653493 \cdot X_4 + 865955 \cdot X_5$$

Дослідження доводять, що у моделі відсутня мультиколінеарність, гетероскедастичність та автокореляція, отже побудована модель дозволяє діагностувати платоспроможність у поточному періоді та прогнозувати її у майбутньому.

Для особи, яка приймає рішення, важливою є не лише розробка й прийняття антикризових управлінських рішень, але й оцінка доцільності та ефективності впровадження заходів щодо попередження банкрутства [3]. Найбільш ефективними та адекватними щодо оцінки корисності антикризових заходів є моделі нечіткої логіки.

Побудовані моделі можуть бути використані підприємством для оцінки, аналізу та прогнозування факторів впливу, що є підґрунтям визначення причинно-наслідкових взаємозв'язків фінансової кризи та банкрутства, для визначення найбільш доцільних санаційних заходів щодо поліпшення рівня фінансового стану, а також для аналізу ефективності впровадження антикризових заходів.

Список літератури:

1. Василенко В.О. Антикризове управління підприємством: [навчальний посібник] / В.О. Василенко // – К. : ЦУЛ, 2003. – 504 с.
2. Лещинский О. Л. Економетрія: Підручник для студ. вищ. навч. закл. / О. Л. Щещинский, В. В. Рязанцева, О. О. Юнькова. – К.: МАУП, 2009. – 208 с.
3. Шапуров О.О., Формування концепції антикризового управління на основі взаємодії системи латентних процесів та системи діагностики явних загроз / О.О. Шапуров // Інвестиції: практика та досвід. - 2013. - № 23. - С. 35-40.